

1. ΚΕΙΜΕΝΟ:

Τζ. Τζόυς, «Έβελιν»
(Ν.Ε.Λ. Β' Λυκείου, Β11, σ. 248)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Πώς εμφανίζεται στο διήγημα το περιβάλλον της Ιρλανδικής μητρόπολης του Δουβλίνου, όπου ο συγγραφέας γεννήθηκε και σπούδασε;
2. Η συλλογή διηγημάτων του Τζόυς «*Δουβλινέζοι*», που γράφτηκε όταν ο συγγραφέας ήταν ανάμεσα στα 20 και στα 30 χρόνια του, παρουσιάζει μια εικόνα παρακμής που χαρακτηρίζει την κοινωνία του Δουβλίνου. Πώς παρουσιάζεται αυτό μέσα από το διήγημα;
3. Ειπώθηκε ότι η πατρίδα του Τζόυς, το Δουβλίνο, δεν έπαψε να τον κυνηγάει σε όλη του τη ζωή. Πώς φαίνεται αυτό μέσα από το συγκεκριμένο διήγημα;
4. Ποια στοιχεία του διηγήματος εκφράζουν την αγάπη του συγγραφέα προς τη μουσική;
5. Ο Τζόυς θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους άγγλους πεζογράφους που προετοίμασε το δρόμο προς τον εσωτερικό μονόλογο. Ποια στοιχεία του διηγήματος συνηγορούν υπέρ αυτής της άποψης;
6. Πώς εφαρμόζεται στο συγκεκριμένο διήγημα η θεωρία του Τζόυς «*περί επιφανειών*»¹;

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (οφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Με ποιες εικόνες αποδίδει ο συγγραφέας τη σχέση της Έβελιν με το παρελθόν;

¹ Βλ. σχετικά σχόλια βιβλίου.

2. Τι συμβολίζει το παράθυρο και οι κουρτίνες με τη μυρωδιά του σκονισμένου κρετόν κατά την άποψή σας;
3. Τι συμβολίζουν το σπασμένο αρμόνιο και η χρωματιστή λιθογραφία στο δωμάτιο της Έβελιν;
4. Ποια είναι η δομή του διηγήματος; Ποια είναι η πρωτοτυπία της;
5. Ποια είναι η λειτουργία του εσωτερικού μονόλογου στο διήγημα;
6. Ποια στοιχεία για το χαρακτήρα της Έβελιν αντλούμε από το διήγημα;

2.3 Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. *«Θάφευγε, όπως οι άλλοι. Θάφευγε από το σπίτι»:* Για ποιο λόγο η φυγή εμφανίζεται στα μάτια της ηρωίδας ως αναγκαιότητα;
2. *«Τι θάλεγαν στο μαγαζί αν μάθαιναν πως τόσκασε με κάποιον; Ότι ήταν ίσως ανόητη;»:* Τι θέλει να πετύχει ο συγγραφέας χρησιμοποιώντας αυτή την έμμεση δήλωση σχετικά με την κοινωνία όπου ζούσε η ηρωίδα του;
3. *«Τώρα που ήταν έτοιμη να τα αφήσει όλα πίσω της, τώρα δεν έβρισκε τη ζωή της τόσο δύσκολη»:* Τι έκανε την Έβελιν να υπαναχωρήσει στην απόφασή της;
4. *«Στα μάτια της δεν υπήρχε κανένα σημάδι ούτε έρωτα, ούτε αποχαιρετισμού, ούτε καν αναγνώρισης»:* Πώς ερμηνεύετε τη φράση αυτή;
5. Ποιο είναι το οικογενειακό και εργασιακό περιβάλλον της Έβελιν;
6. Ποιες αλλαγές στο περιβάλλον της ηρωίδας την οδηγούν στην απόφαση να φύγει;
7. Ποια ήταν η αφορμή που έκανε την Έβελιν να σκεφτεί το δρόμο της φυγής;
8. Ποιες οι σχέσεις της ηρωίδας με τον πατέρα και τα αδέρφια της;
9. Ποιο ρόλο έπαιξε στη διαμόρφωση της προσωπικότητας της Έβελιν η νεκρή μητέρα της;
10. Ποιο δίλημμα αντιμετώπιζε η ηρωίδα; Τι συντελεί στην ανατροπή της απόφασης της Έβελιν να φύγει;
11. Τι κρύβεται πίσω από τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στη ζωή της ηρωίδας;

2.4. Σχολιασμός αδιδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Κ. Π. Καβάφης, «Η Σατραπεία»

*Τι συμφορά, ενώ είσαι καμωμένος
για τα ωραία και μεγάλα έργα
η άδικη αυτή σου η τύχη πάντα
ενθάρρυνσι κι επιτυχία να σε αρνείται·

να σ' εμποδίζουν ευτελείς συνήθειες,
και μικροπρέπειες, κι αδιαφορίες.
Και τι φρικτή η μέρα που ενδίδεις
(η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις),
και φεύγεις οδοιπόρος για τα Σούσα,

και πιαίνεις στον μονάρχην Αρταξέρξη
που ευνοϊκά σε βάζει στην αυλή του,
και σε προσφέρει σατραπείες και τέτοια.
Και συ τα δέχεσαι με απελπισία
αυτά τα πράγματα που δεν τα θέλεις.

Αλλα ζητεί η ψυχή σου, γι' άλλα κλαίει·
τον έπαινο του Δήμου και των Σοφιστών
τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε·
την Αγορά, το Θέατρο, και τους Στεφάνους.
Αυτά που θα σ' τα δώσει ο Αρταξέρξης,

αυτά που θα τα βρεις στη σατραπεία·
και τι ζωή χωρίς αυτά θα κάμεις.*

Να διαβάσετε το ποίημα του Καβάφη «Σατραπεία» και να περιγράψετε το εσωτερικό δίλημμα που αντιμετωπίζει ο ποιητής.

A. Παπαδιαμάντης, «Ρόδινα ακρογιάλια»

«(...) Είθε να είχαν υιόν και αδελφόν καλύτερον.

Καθ' όλα τα φαινόμενα δεν είμαι ικανός να φανώ χρήσιμος εις αυτούς. Ιδού, τώρα, με όλην την βαθείαν ευαισθησίαν και την τυφλήν φιλοστοργίαν των, μετά τόσας ώρας, εύλογον είναι (...) ότι θα έχουσι αρχίσει να συνηθίζουν εις την ιδέαν του χωρισμού, να με ιδούν να γυρίζω έξαφνα πίσω; ... ίσως διά να με χάσουν πάλι μετ' ου πολύ, και πλέον διά πάντοτε; Δε θα είναι καλύτερον τώρα, παρά αργότερα εις το μέλλον;»

Ο ήρωας του Α. Παπαδιαμάντη στα *Ρόδινα ακρογιάλια* αντιμετωπίζει επίσης ένα δίλημμα φυγής παρόμοιο με αυτό της ηρώιδας του Τζόυς. Διαβάστε το απόσπασμα που ακολουθεί και προσπαθήστε να περιγράψετε το δίλημμα των δύο ηρώων.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Να συγκεντρώσετε τα επιχειρήματα της Έβελιν που συνηγορούν:
 - α) στο να φύγει από την οικογένεια και την κοινωνία που τόσο την καταπιέζουν και
 - β) στο να μείνει εκεί πιστή στην υπόσχεση που έδωσε στην πεθαμένη μητέρα της. Ποια νομίζετε ότι βάρυναν περισσότερο στη συνείδησή της και για ποιο λόγο; Το δοκίμιό σας να μην υπερβαίνει τις 400 λέξεις.
2. Στη ζωή του ο άνθρωπος και μάλιστα ο νέος αντιμετωπίζει διλήμματα υπαρξιακά. Ποιους παράγοντες κατά την άποψή σας πρέπει να λαμβάνει υπόψη του προκειμένου να δίνει λύση στα διλήμματά του αυτά; Το δοκίμιό σας να είναι έκτασης περίπου 400 λέξεων.
3. Τι, κατά τη γνώμη σας, συμβολίζει στο διήγημα το σπασμένο αρμόνιο;

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Αφού διαβάσετε το διήγημα της Κ. Μάνσφηντ *«Μάθημα μουσικής»* (Β. 14, σελ. 263), να συγκρίνετε τις δύο γυναίκες των διηγημάτων του Τζόυς και της Μάνσφηντ και την αντίδρασή τους (θετική ή αρνητική) στα διλήμματα που αντιμετωπίζουν (Δοκίμιο 600 λέξεων περίπου).

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο για ωριαία γραπτή δοκιμασία (45 λεπτά περίπου)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΑΞΗ: ΤΜΗΜΑ:

ΜΑΘΗΜΑ: Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία

Τζ. Τζόυς, «Έβελιν»

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Ποιες λεπτομέρειες της ζωής της ηρωίδας δημιουργούν τη σύγκρουση που συντελείται μέσα της;

.....

Μονάδες 5

2. Τι συμβολίζουν το σπασμένο αρμόνιο και η χρωματιστή λιθογραφία στο δωμάτιο της Έβελιν;

.....

Μονάδες 5

3. Τι κάνει την Έβελιν να ανατρέψει τελικά την απόφασή της να εγκαταλείψει το περιβάλλον της;

.....

Μονάδες 5

4. «Στα μάτια της δεν υπήρχε κανένα σημάδι ούτε έρωτα, ούτε αποχαιρετισμού, ούτε καν αναγνώρισης»: σχολιάστε τη φράση αυτή του επιλόγου ως προς την έκβαση της ιστορίας.

.....

Μονάδες 5

5. Ποιες είναι, σύμφωνα με το διήγημα, οι ηθικές και ψυχικές αρετές που χαρακτηρίζουν έναν πραγματικό άνθρωπο;

.....

Μονάδες 5